

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік мекемесі
Жамбыл облысы бойынша филиалы

ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНІ

Мамыр 2026 жыл

Тараз, 2026 ж.

МАЗМҰНЫ		Бет
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі	8
4	Қар жамылғысының жай-күйі	9
5	Жер үсті сулары сапасының жай-күйі	10
6	Радиациялық жағдайы	11
	1 Қосымша	12
	2 Қосымша	14
	3 Қосымша	15
	4 Қосымша	16

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісіне қоршаған орта жай-күйіне экологиялық мониторинг жүргізу жөнінде «Қазгидромет» РМК арнайы бөлімшелерімен орындалатын жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Тараз қаласы мен Жамбыл облысы аумағында қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдарды, қоғам мен халықты ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің өзгеруі болған тенденциясының есебінен ҚР қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

1. Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері

Жамбыл облысы статистика департаментінің деректеріне сәйкес Жамбыл облысында тұрақты көздерден ластаушы заттардың нақты жиынтық шығарындылары 51,2 мың тоннаны құрайды. Тараз қаласы бойынша стационарлық көздерден ластаушы заттардың нақты жалпы шығарындылары 24,8 мың тоннаны құрайды.

Жамбыл облысында тіркелген автокөлік құралдарының саны 297,8 мың бірлікті құрайды (өсім 20,9 мың бірлік).

Статистика департаментінің деректеріне сәйкес, Жамбыл облысы, Тараз қаласында 36 474 жеке тұрғын үй, Жаңатас қаласында 1439 жеке тұрғын үй, Қаратау қаласында 3 185 жеке тұрғын үй, Шу қаласында 6 650 жеке тұрғын үй бар. Қалалық елді мекендерде газбен қамтылған жалпы ауданның үлесі 100%, сумен қамтылуы 100% құрайды, ауылдық елді мекендерді газбен қамту 100%, сумен қамтуы 100 пайызды құрайды.

2. Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі

Жамбыл облысының атмосфералық ауа сапасының мониторингі

Жамбыл облысының аумағында атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау 4 қол күшімен алынатын бекеттерде және 4 автоматты станцияда жүргізіледі (1 Қосымша).

Жалпы облыс аумағында ластану 15 көрсеткішке дейін анықталады:

1) қалқыма бөлшектер (шаң) 2) РМ 2,5 қалқыма бөлшектері; 3) РМ 10 қалқыма бөлшектері; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) фторлы сутек; 9) формальдегид; 10) күкіртсутек; 11) бенз(а)пирен; 12) марганец; 13) қорғасын; 14) кобальт; 15) кадмий.

Жамбыл облысы атмосфералық ауа сапасының бақылау нәтижелері.

Тараз қаласы ауасының ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=1,6 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0,7% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Жаңатас қаласы ауасының ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=0,2 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Қаратау қаласы ауасының ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=0,1 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Шу қаласы ауасының ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланып СИ=2,5 (көтеріңкі деңгей) және ЕЖҚ=5% (көтеріңкі деңгей) болып сипатталды.

Кордай ауылында атмосфералық ауа ластану деңгейі «төмен» деп бағаланып СИ=1,0 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) болып сипатталды.

Нақты мәндер, сондай-ақ нормативтерден асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 1-кестеде көрсетілген.

Атмосфера ауасының ластану сипаттамасы

Көрсеткіштер	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ	ШЖШ _{м.б} жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б} еселігі		%	>	>5
					ШЖШ		ШЖШ	ШЖШ
Тараз қаласы								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,114	0,76	0,30	0,60	0	0		
Күкірт диоксиді	0,008	0,17	0,088	0,18	0	0		
Көміртегі оксиді	0,901	0,30	5,33	1,07	0,08	2		
Азот диоксиді	0,05	1,36	0,15	0,75	0	0		
Азот оксиді	0,03	0,53	0,09	0,23	0	0		
Фторлы сутек	0,003		0,013	1,59	0,67	15		
Формальдегид	0,001	0,25	0,006	0,30	0	0		
Күкіртсутек	0,006	0,62	0,025	0,50	0			
Бенз(а)пирен	0,00023	0,23	0,0008					
Марганец	0,000078	0,078	0,000228					
Қорғасын	0,000014	0,046	0,000085					
Кобальт	0	0	0					
Кадмий	0	0	0					
Жаңатас қаласы								
Күкірт диоксиді	0,010	0,20	0,11	0,22	0	0		
Көміртегі оксиді	0,13	0,04	0,44	0,09	0	0		
Қаратау қаласы								
Күкірт диоксиді	0,023	0,45	0,031	0,06	0	0		
көміртегі оксиді	0,006	0,002	0,250	0,05	0	0		
Шу қаласы								
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,0015	0,04	0,0016	0,01	0	0		
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,0011	0,02	0,0013	0,004	0	0		
Күкірт диоксиді	0,012	0,24	0,017	0,03	0	0		
Күкіртсутек	0,005		0,020	2,54	4,93	110		
Қордай а.								
күкірт диоксиді	0,028	0,57	0,033	0,07	0	0		
көміртегі оксиді	0,29	0,10	5,19	1,04	0,08	1		

Экстремалды жоғары және жоғары ластану жағдайлары (ЖЛ және ЭЖЛ):

Жамбыл облысының елді мекендерінде тіркелмеген.

2026 жылдың мамыр айымен 2025 жылғы мамырды салыстырғанда Жамбыл облысындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

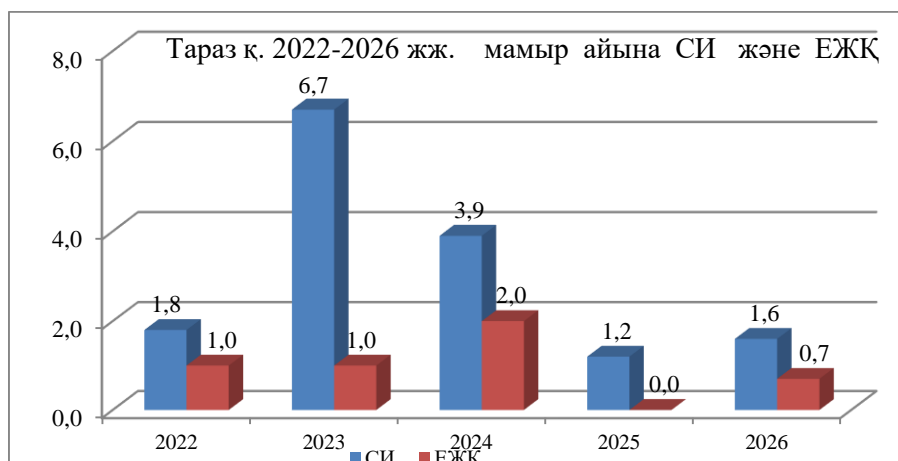
- өзгеріссіз — Тараз, Жаңатас, Қаратау, Шу қалаларында, Қордай а.

Тараз қ. ауа ластану деңгейінің мамыр айындағы динамикасы (2025–2026 жж.)

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластаушы заттар ШЖШ _{м.б.} асу еселігі
	мамыр 2025 ж.	мамыр 2026 ж.	
Тараз қ.	Төмен СИ – 1,2 ЕЖҚ – 0%	Төмен СИ – 1,6 ЕЖҚ – 0,7%	көміртегі оксиді (1,1) күкіртсутек (1,6)
Жанатас қ.	Төмен СИ=0,2 ЕЖҚ=0%	Төмен СИ=0,2 ЕЖҚ =0%	
Қаратау қ.	Төмен СИ=0,1 ЕЖҚ =0%	Төмен СИ=0,1 ЕЖҚ =0%	
Шу қ.	Көтеріңкі СИ=2,1 ЕЖҚ =10%	Көтеріңкі СИ=2,5 ЕЖҚ =5%	күкіртсутек (2,5)
Қордай а.	Көтеріңкі СИ=0,1 ЕЖҚ =0%	Көтеріңкі СИ=1,0 ЕЖҚ =0%	

Қорытынды:

Соңғы бес жылда атмосфералық ауаның ластану деңгейі мамыр айында келесідей болып өзгерді:

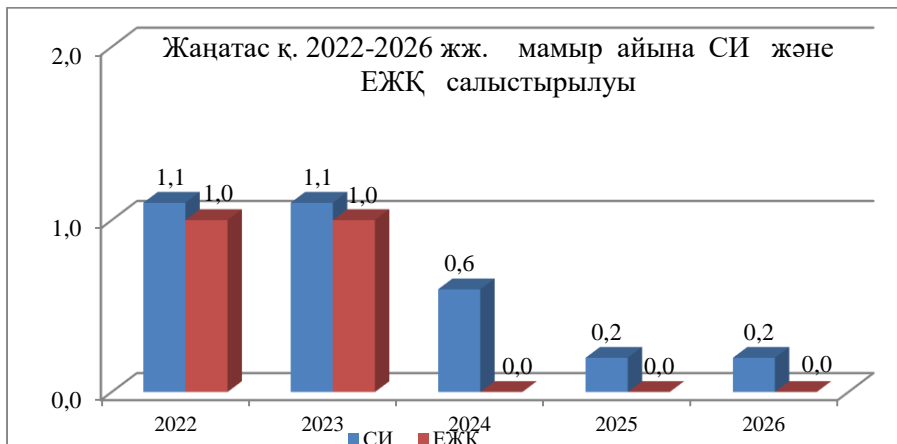

Графиктен көріп отырғанымыздай 2023 жылдар аралығында ластану деңгейі жоғары болып бағаланса, 2022, 2024 жылдары көтеріңкі болып бағаланып, 2025, 2026 жылдары төмен деңгейді көрсетті.

Мамыр айында барикалық құрылымдардың жиі ауысуына байланысты тұрақсыз ауа райы байқалды. Жаңбыр түріндегі жауын-шашынның түсуі циклондар мен олармен байланысты атмосфералық фронттардың әсерінен болды, жекелеген күндері жауын-шашын мөлшері ҚҚ (қауіпті құбылыстар) және ТҚҚ (төтенше қауіпті құбылыстар) критерийлеріне жетті. Атмосфералық ауа фронттардан өтуі кезінде күн күркіреуі, бұршақ, екпінді жел байқалды. 3-ші онкүндіктің соңында 38 - 40 градус қатты ыстық тіркелді. Түскен жауын-шашын мөлшері 135 %-ды құрады,

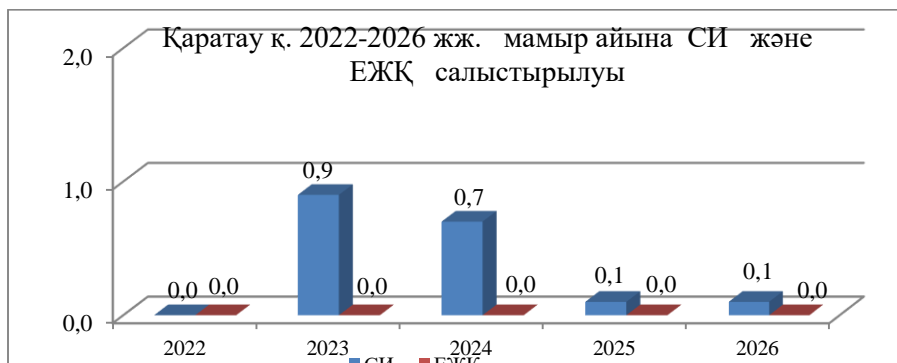
яғни нормадан көп. Мамыр айында ҚМЖ (қолайсыз метеорологиялық жағдайлар) 3 күнде байқалды: 18, 19, 21.

Соңғы бес жылда Жанатас қаласындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі мамыр айында келесідей болып өзгерді:

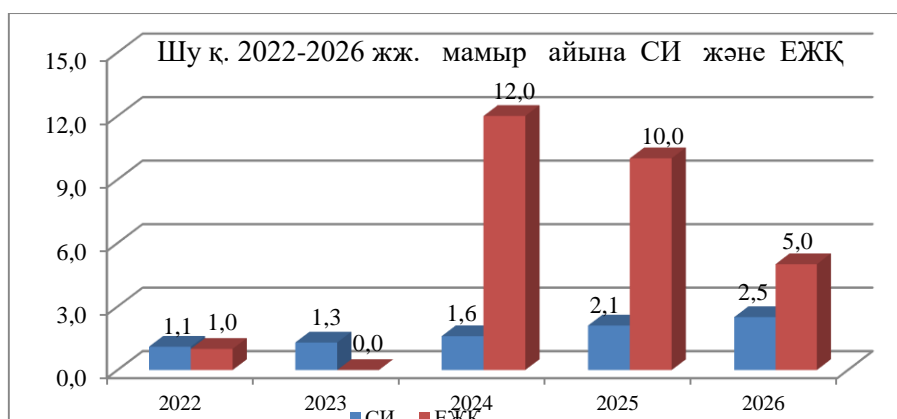
Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2022, 2023 жылдары көтеріңкі болып бағаланса, ал 2024, 2025, 2026 жылдары төмен деңгейді көрсетті.

Соңғы бес жылда Қаратау қаласындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі мамыр айында келесідей болып өзгерді:

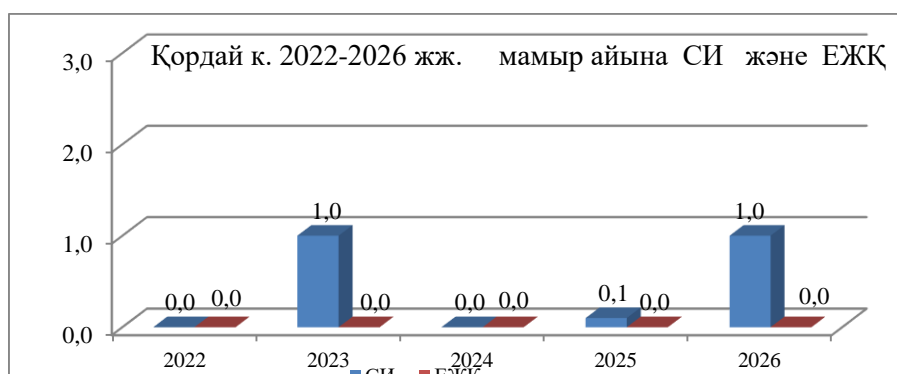
Графиктен көріп отырғанымыздай, атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен болып бағаланды.

Соңғы бес жылда Шу қаласындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі мамыр айында келесідей болып өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай атмосфералық ауаның ластану деңгейі көтеріңкі болып бағаланып, тек 2023 жылы төмен деңгейді көрсетті.

Соңғы бес жылда Қордай кенті атмосфералық ауаның ластану деңгейі мамыр айында келесідей болып өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай, атмосфералық ауаның ластану деңгейі төмен болып бағаланды.

3. Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 3 метеостанцияда (Қаратау, Тараз, Төле би) алынған жаңбыр суына сынама алумен жүргізілді.

Жауын-шашын сынамаларында гидрокарбонаттар 44,27%, сульфаттар 18,64%, кальций иондары 18,69%, хлоридтер 4,49% басым болды.

3 кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың мөлшеріне сипаттама берілген.

3 кесте

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіштер	Метеостанциядағы ең төменгі концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минералдану	Қаратау МС – 42,76 мг/дм ³	Тараз МС – 60,78 мг/дм ³
Электр өткізгіштігі	Қаратау МС – 62,0 мкСм/см	Тараз МС – 103,1 мкСм/см
рН (сутегі көрсеткіші)	Төле би МС – 6,68	Тараз МС – 7,20
Аниондар, мг/л		

Сульфаттар (SO ₄)	Қаратау МС – 2,9	Тараз МС – 15,01
Хлоридтер (Cl)	Қаратау МС - 1,3	Тараз МС -3,0
Нитраттар (NO ₃)	Қаратау МС - 1,9	Тараз МС – 2,7
Гидрокарбонат тар(НСО ₃)	Төле би МС – 20,4	Қаратау МС – 25,1
Катиондар, мг/л		
Аммонии (NH ₄)	Төле би МС – 0,16	Қаратау МС -0,40
Натрии (Na)	Төле би МС – 1,73	Тараз МС – 2,14
Калий (K)	Төле би МС – 0,64	Тараз МС – 1,0
Магний (Mg)	Қаратау МС – 1,21	Тараз МС – 2,6
Кальций (Ca)	Қаратау МС – 7,6	Тараз МС – 11,22
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	Төле би МС – 0,48	Тараз МС – 0,58
Мыс(Cu)	Қаратау МС – 0,41	Төле би МС – 1,27
Күшән (As)	Тараз МС – 0,22	Қаратау МС – 0,65
Кадмий (Cd)	Тараз МС -0,01	Төле би МС -0,03

4. Қар жамылғысының химиялық құрамы

Қар жамылғысының химиялық құрамына бақылау 2 метеостанцияда (Тараз, Қаратау) жүргізілді.

Қар жамылғысы құрамында барлық анықталатын заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады. Қар жамылғысы сынамаларында гидрокарбонаттар 22,74%, сульфаттар 28,40%, хлоридтер 12,88%, кальций иондары 17,24%, натрий иондары 7,61%, калий иондары 2,47%, магний иондары 2,23% бойынша басым болды.

4-кестеде қар жамылғысындағы жекелеген ластаушы заттар мөлшерінің сипаттамасы келтірілген.

4 кесте

Қар жамылғысының химиялық құрамы

Көрсеткіштер	Метеостанциядағы ең төменгі концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минералдану	Қаратау МС 18,88 мг/дм ³	Тараз МС 31,3 мг/дм ³
Электр өткізгіштігі	Қаратау МС 31,5 мкСм/см	Тараз МС 59,3 мкСм/см
pH (сутегі көрсеткіші)	Тараз МС 6,0	Қаратау МС 6,50
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	Қаратау МС 3,91	Тараз МС 10
Хлоридтер (Cl)	Қаратау МС 2,7	Тараз МС 3,8
Нитраттар (NO ₃)	Қаратау МС 0,8	Тараз МС 1,4
Гидрокарбонат тар(НСО ₃)	Қаратау МС 5,6	Тараз МС 5,8
Катиондар, мг/л		
Аммонии (NH ₄)	МС Тараз 0,47	Қаратау МС 0,48
Натрии (Na)	Қаратау МС 1,59	Тараз МС 2,2
Калий (K)	Қаратау МС 0,50	Тараз МС 0,7
Магний (Mg)	Қаратау МС 0,5	Тараз МС 0,6
Кальций (Ca)	Қаратау МС 2,8	Тараз МС 5,9
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	Тараз МС 0,00	Қаратау МС 0,14
Мыс(Cu)	Тараз МС 0,48	Қаратау МС 1,33

Күшән (As)	Тараз МС 0,0	Қаратау МС 0,22
Кадмий (Cd)	Қаратау МС 0,0	Тараз МС 0,01

5. Жамбыл облысы аумағындағы жер үсті сулары сапасының бақылау нәтижелері

Жамбыл облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 7 су объектісінің (Талас, Аса, Шу, Ақсу, Қарабалта өзендері, Билікөл көлі және Тасөткел су қоймасы) 12 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 32 физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *көзбен шолу, су шығыны, су температурасы, сутегі көрсеткіші, мөлдірлігі, еріген оттегі, қалқыма заттар, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді заттар, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.*

Жамбыл облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жер үсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (ҚР СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі – Бірыңғай жіктеме).

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

5 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасы сыныбы		Параметрлері	Өлш. бірлік	Концентрация
	Мамыр 2025 жыл	Мамыр 2026 жыл			
Талас өзені	3 сынып (орташа ластанған)	4 сынып (ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	32,07
Аса өзені	6 сынып (жоғары ластанған)	5 сынып (өте ластанған)	Қалқыма заттар	мг/дм ³	67,0
Шу өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	34,6
Ақсу өзені	3 сынып (орташа ластанған)	4 сынып (ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	34,6
Қарабалта өзені	5 сынып (өте ластанған)	5 сынып (өте ластанған)	Минерализация	мг/дм ³	1769,0
			Сульфаттар	мг/дм ³	852,0
			Құрғақ қалдық	мг/дм ³	1800,0
Тасөткел су қоймасы	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	ОХТ	мг/дм ³	34,9

5–кестеден көріп отырғанымыздай, 2025 жылдың мамыр айымен салыстырғанда Аса өзені жер үсті су сапасы 6-ші сыныптан 5-ші сыныпқа ауысып, жақсарған;

Талас және Ақсу өзендері жер үсті су сапасы 3-ші сыныптан 4-ші сыныпқа ауысып, нашарлаған;

Шу, Қарабалта өзендері және Тасөткел су қоймасы жер үсті су сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Жамбыл облысы су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар оттегіні химиялық тұтыну, сульфаттар, минералдылығы, құрғақ қалдықтар және қалқыма заттар болып табылады.

Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары

Жоғары(ЖЛ) және экстремалды жоғары ластану (ЭЖЛ) жағдайлары тіркелмеді.

Су объектілері тұстамаларындағы сапа бойынша ақпарат 2-қосымшада көрсетілген.

3-қосымшада Билікөл көлінің жер үсті су сапасының нәтижелері бойынша ақпарат.

6. Радиациялық жағдайы

Жердегі гамма-сәулелену деңгейіне бақылау күн сайын 3 метеорологиялық станцияда (Тараз, Төле би, Шығанақ) жүргізіледі, сондай-ақ атмосфераның жер беті радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау 3 метеорологиялық станцияларда (Тараз, Төле би, Шығанақ) горизонтальді планшеттер алу бес тәуліктік сынама жолымен жүзеге асырылды.

6 кесте

Көрсеткіштердің шекті мәндері

Көрсеткіштер (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон (0,57 мкЗв/ч)	0,23 мкЗв/ч	0,08 мкЗв/ч
Тығыздығы (110 Бк/м ²)	2,4 Бк/м ²	1,4 Бк/м ²

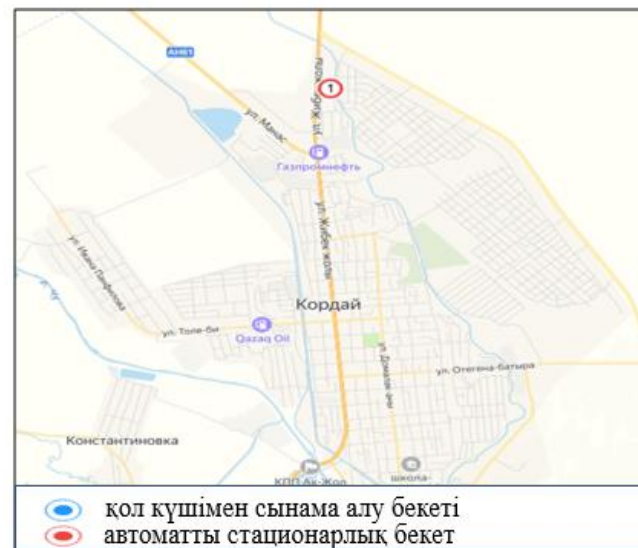
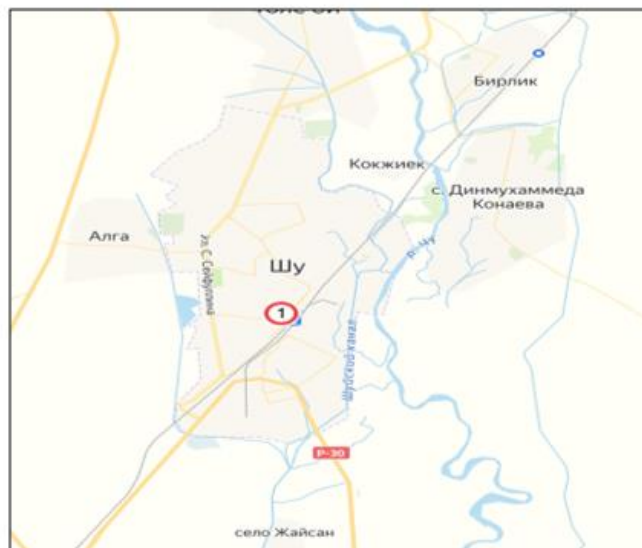
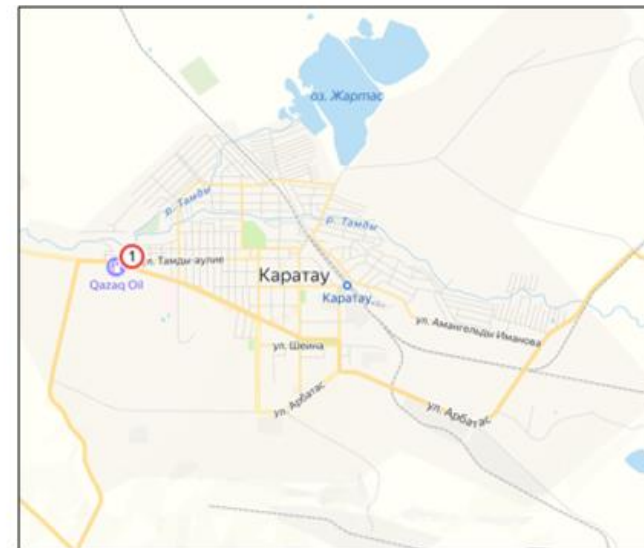
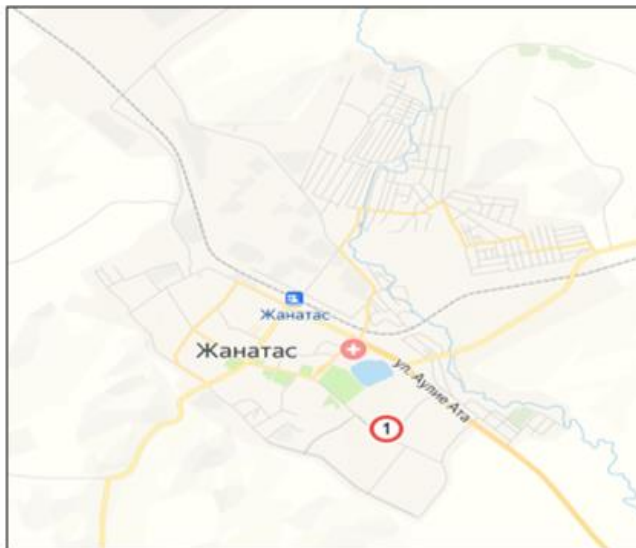
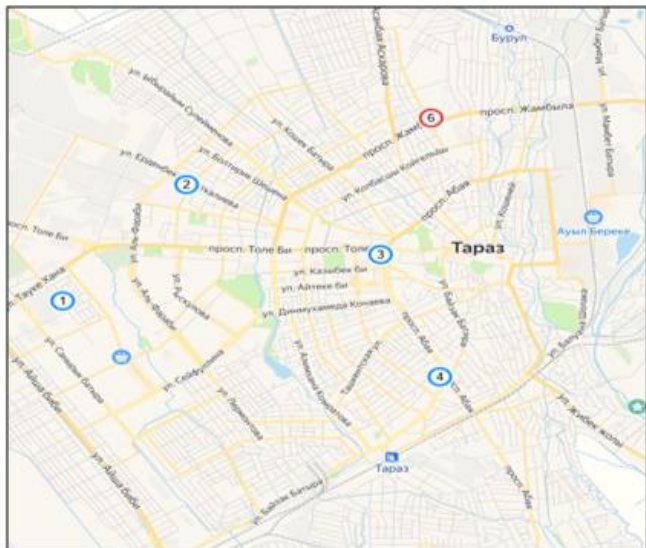
Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,17 мкЗв/сағ құрады, ал орташа түсу тығыздығы 1,9 Бк/м² құрады, бұл рұқсат етілген шекті жолдан аспайды.

1 Қосымша

Жамбыл облысындағы бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын ластаушы заттар

Елді мекен	Бекеттердің мекен-жайы	Бақылау жүргізу	Анықталатын ластаушы заттар
Тараз қ.	ПНЗ №1 Шымкент көшесі, 22	қол күшімен алынатын сынама	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, фторлы сутек, формальдегид, бенз(а)пирен, қорғасын, марганец, кадмий, кобальт.
Тараз қ.	ПНЗ №2 Рысбек батыр көшесі, 15, Ниетқалиев көшесінің бұрышы		
Тараз қ.	ПНЗ №3 Абай және Төле би көшелерінің бұрышы		
Тараз қ.	ПНЗ №4 Абай даңғылы мен Байзақ батыр көшесінің қиылысы		
Тараз қ.	ПНЗ №6 Сәтбаев көшесі мен Жамбыл даңғылы	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, күкіртсутек
Жанатас қ.	ПНЗ №1 учетный квартал 001, №18	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді
Каратау қ.	ПНЗ №1 Тамды әулие көшесі, №130	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді
Шу қ.	ПНЗ №1 Шу қалалық ауруханасының маңында	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	PM 2,5 қалқыма бөлшектері, PM 10 қалқыма бөлшектері, күкірт диоксиді, күкіртсутек
Қордай а.	№1 ЛББ Жібек жолы көшесі, №496«А»	үзіліссіз режимде, әр 20 минут сайын	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді

Жамбыл облысы бақылау бекеттері мен метеостанциясының орналасу сызбасы

● қол күшімен сынама алу бекеті
● автоматты стационарлық бекет

**2026 жылдың мамыр айындағы Жамбыл облысы жер үсті су сапасының
тұстамалар бойынша ақпараты**

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Талас өзені	Су температурасы 12,0 – 20,0 ⁰ С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,30–8,35, суда еріген оттегінің шоғыры 8,33–9,30 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,05 – 2,51 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 18 – 19 см құрады.	
Жасөркен а., Жасөркен а. 0,7 км жоғары, су бекеті тұстамасында	6 сынып	Қалқыма заттар – 61,0 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Солнечный к., гидро бекеттен 0,5 км төмен	4 сынып	ОХТ – 30,7 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Тараз қ., Тараз қ. 7,5 км жоғары, МАЭС тұстамасынан 0,7км выше жоғары, су бекетінен 3,0 км жоғары	4 сынып	ОХТ – 30,3 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Тараз қаласынан 10 км төмен, қант және спирт комбинаттарының фильтрация алқаптарынан шыққан коллекторлы-дренаж суларынан 0,7 км төмен	4 сынып	ОХТ – 34,7 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Аса өзені	Су температурасы 16,0 – 18,0 ⁰ С, сутегі көрсеткіші 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры 8,21 – 8,69 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 3,10 – 3,45 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 10 – 17 см құрады.	
Шөлдала шағын ауданы (көпір үсті), Құмшағал а/о.	4 сынып	ОБТ ₅ – 3,45 мгО ₂ /дм ³ , ОХТ – 34,4 мг/дм ³ .
Аса өз., Аса а. 500 м төмен	6 сынып	Қалқыма заттар – 69,0 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Билікөл көлі	Су температурасы – 22,0 ⁰ С, сутегі көрсеткіші – 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры – 7,33 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 8,70 мг/дм ³ , ОХТ – 47,9 мг/дм ³ , құрғақ қалдық – 1992,0 мг/дм ³ , қалқыма заттар – 89,0 мг/дм ³ , минерализация – 1996,0 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 12 см құрады.	
Шу өзені	Су температурасы 17,0 – 21,2 ⁰ С шегінде болды, сутегі көрсеткіші 8,15 – 8,20, суда еріген оттегінің шоғыры 8,82 – 9,11 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,48 – 2,58 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 10–11 см құрады.	
Кайнар а. (Благовещенское а.), Кайнар а. 0,5 км төмен: су бекетінен 65 м. төмен	4 сынып	ОХТ – 34,7 мг/дм ³ , аммоний ионы – 1,18 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтынуы және аммоний ионы нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Д.Қонаев а. 0,5 км төмен	4 сынып	ОХТ - 34,5 мг/дм ³ . Оттегінің химиялық тұтыну нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Ақсу өзені	Су температурасы – 21,0 ⁰ С, сутегі көрсеткіші – 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры – 8,99 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,16 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 9 см құрады.	
Ақсу а. 0,5 км жоғары, Ақсу өзені сағасынан 10 км	4 сынып	ОХТ – 34,6 мг/дм ³ . Оттегіні химиялық тұтынуы нақты концентрациясы фондық кластан асады.

Қарабалта өзені	Су температурасы – 21,0°С, сутегі көрсеткіші – 8,30, суда еріген оттегінің шоғыры – 9,52 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,12 мгО/дм ³ , мөлдірлігі 9 см құрады.	
Баласағұн к. Қырғызстанмен шекаралас, өзен сағасынан 29 км	5 сынып	Минерализация – 1769,0 мг/дм ³ , сульфаттар – 852,0 мг/дм ³ , құрғақ қалдық – 1800,0 мг/дм ³ , Минерализация және сульфаттардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Тасөткел су қоймасы	Су температурасы – 14,0°С, сутегі көрсеткіші – 8,25, суда еріген оттегінің шоғыры – 8,63 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,05 мг/дм ³ , су мөлдірлігі – 8 см құрады.	
Тасөткел а., Тасөткел стансасынан оңтүстікке қарай 2,5 км, су қойма бөгенінен (оңтүстік-шығысқа) 0,5 км жоғары	4 класс	ОХТ – 34,9 мг/дм ³ .

3 Қосымша

Жамбыл облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

№	Көрсеткіштердің атауы	Өлшем бірлігі	2026 жылдың мамыр айына
			Билікөл көлі бойынша
1	Көзбен шолу		таза
2	Температура	°С	22,0
3	Сутегі көрсеткіші		8,30
4	Еріген оттегі	мг/дм ³	7,33
5	Мөлдірлігі	см	12
6	ОБТ ₅	мгО/дм ³	8,70
7	ОХТ	мг/дм ³	47,9
8	Қалқыма заттар	мг/дм ³	89,0
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм ³	348
10	Кермектік	мг/дм ³	9,68
11	Минерализация	мг/дм ³	1996
12	Натрий + калий	мг/дм ³	473
13	Құрғақ қалдық	мг/дм ³	1992
14	Кальций	мг/дм ³	91,3
15	Магний	мг/дм ³	62,3
16	Сульфаттар	мг/дм ³	893
17	Хлоридтер	мг/дм ³	122,7
18	Фосфаттар	мг/дм ³	0,030
19	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,042
20	Нитритті азот	мг/дм ³	0,023
21	Нитратты азот	мг/дм ³	4,915
22	Жалпы темір	мг/дм ³	0,06
23	Аммоний ионы	мг/дм ³	0,17
24	АББЗ /СББЗ	мг/дм ³	0,03
25	Фенолдар	мг/дм ³	0,001
26	Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,06
27	Су деңгейі	м	3,10

Анықтамалық бөлім
Елді-мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары
(ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік сыныбы
	максималды бір реттік (ШЖШм)	орта-тәуліктік (ШЖШо.т)	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,0003	2
Озон (жербеті)	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртеутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 02 тамыздағы № ҚР ДСМ-70)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Айға бағалау
I	Төмен	СИ	0-1
		ЕЖҚ, %	0
II	Көтеріңкі	СИ	2-4
		ЕЖҚ, %	1-19
III	Жоғары	СИ	5-10
		ЕЖҚ, %	20-49
IV	Өте жоғары	СИ	>10
		ЕЖҚ, %	>50

«Қазақстан Республикасы атмосфералық ауасының ластануы мониторингін ұйымдастыру және жүргізу» нұсқаулық әдістемелік құжаты (2025 жылғы 15.07 бұйрығына 1-қосымша (1-кесте))

Су пайдалану сыныптарын суды пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша саралау

Суды пайдалану сыныбы	Тазалау мақсаты/түрі	Су пайдалану сыныптары					
		1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып	5 сынып	6 сынып
Су экожүйелерінің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру/ихтиофаунаны қорғау	Албырт балық	+	+	-	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
Ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұрмыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіптік су пайдалану	Технологиялық процестер, салқындату процестері	+	+	+	+	+	-
Гидроэнергетика	-	+	+	+	+	+	+
Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Ескертпе:

"+" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етеді;

"-" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етпейді.

* Су объектілерінде су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (ҚР АШМ СРК 09.11. 2016 жылғы №151 Бұйрық, оған 2024 жылғы 4 маусымдағы № 111-НҚ бұйрығымен өзгерістер енгізілді).

Радиациялық қауіпсіздік стандарты

Нормаланған мәндер	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Жылына орта есеппен алғанда 1 м ³ в кез келген 5 жыл ішінде 5 м ³ в аспайды

* «Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар»

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген (бұдан әрі - ШРШ) мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0

* Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне арналған гигиеналық нормативтер Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрі 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ -32 бұйрығымен бекітілген

**«ҚАЗГИДРОМЕТ» РМҚ
ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫ ФИЛИАЛЫ**

**МЕКЕН-ЖАЙЫ:
ТАРАЗ ҚАЛАСЫ
ШЫМКЕНТ КӨШЕСІ 22
ТЕЛ. 8-(7262)-31-60-81
8-(7262)-56-80-51
E MAIL: info_zmb@meteo.kz**